

Āfrikas meži izdala vairāk oglekļa, nekā uzkrāj.

Dati no kosmosa liecina par plašu biomasas zudumu Āfrikas tropu reģionos. Kontinents ir sasniedzis “kritisko robežu”.

Avoti: Pasaules vides aizsardzības informācijas vietnes

Zinātnieki, lai izsekotu izmaiņas mežu oglekļa daudzumā visā Āfrikā, izmantoja Eiropas Kosmosa aģentūras misijas Sentinel-2 augstas izšķirtspējas satelītattēlus. Viņi pētījumam izmantoja tūkstošiem ar mākoņiem neaptumšotu attēlu, kas tika savienoti vienā kontinenta mēroga mozaikā. Āfrikas meži jau ir zaudējuši oglekļa piesaistītāja lomu. Jauni pētījumi liecina, ka šie meži izdala vairāk oglekļa, nekā absorbē. [Pētījums](#), ko vadīja Lesteras Universitāte, liecina, ka Āfrikas meži no 2010. līdz 2017. gadam katru gadu zaudēja vidēji 106 miljardus kilogramu meža biomasas.

Starptautiskā komanda, kurā ietilpa pētnieki no Leičesteras, Šefildas un Edinburgas universitāšu Nacionālā Zemes novērošanas centra, izmantoja Eiropas Kosmosa aģentūras (ESA) satelītu un radara datus, kā arī tūkstošiem lauka mērījumu, lai vairāk nekā desmit gadu garumā izsekotu izmaiņas virszemes biomasā. Veiktā analīze liecina, ka Āfrikas meži no 2007. līdz 2010. gadam uzkrāja oglekli, bet “plašie zaudējumi tropu lietusmežu reģionos kopš tā laika ir mainījuši šo tendenci”. Kontinents ir pārvērties par oglekļa avotu.

Lielākie zaudējumi tika konstatēti tropu mitrajos platlapju mežos, jo īpaši Kongo Demokrātiskās Republikas teritorijā, Madagaskarā un daļā Rietumāfrikas. Lai gan dažos Āfrikas savannas apgabalos tika konstatēta oglekļa piesaiste, ko veicināja krūmāju pieaugums, tomēr, tas “nebija pietiekami, lai kompensētu kopējos zaudējumus”.

Saskaņā ar pētījuma galvenā autora, Leičesteras Universitātes Vides nākotnes institūta direktora, profesora Heiko Balctera, sacīto, rezultāti ir „kritisks signāls globālajai klimata politikai. Ja Āfrikas meži vairs neuzkrāj oglekli, tas nozīmē, ka citiem reģioniem un visai pasaulei kopumā būs jāsamazina siltumnīcefekta gāzu emisijas vēl vairāk, lai paliktu Parīzes nolīguma 2 °C mērķa

robežās un izvairītos no katastrofālām klimata pārmaiņām”. Profesors H.Balcters arī aicināja valdības un finanšu iestādes palielināt atbalstu nesen izsludinātajam Tropu mežu saglabāšanas fondam. Profesors uzsvēra, ka klimata finansējums „jāpalielina ātri, lai uz visiem laikiem izskaustu globālo atmežošanu”.

2025.gadā Vides nākotnes institūta direktors H.Balcters un pētījuma līdzautore Dr. Neža Asila prezentēja savus atklājumus COP30 klimata samitā Belēmā, Brazīlijā. „Stingrāka mežu pārvaldība, nelegālās mežizstrādes apkarošana un liela mēroga atjaunošanas programmas, piemēram, *AFR100*, kuras mērķis ir līdz 2030. gadam atjaunot 100 miljonus hektāru mežu Āfrikā, var pozitīvā virzienā ietekmēt nodarītā kaitējuma novēršanu,” tā Dr. Neža Asila, kas arī norādīja, ka šie pasākumi būs būtiski visa kontinenta mežu atjaunošanā.

Pēc pētījuma līdzautora Dr. Pedro Rodrigesa-Veigas teiktā, atklājumi ietekmē arī brīvprātīgo oglekļa tirgu: „Šis pētījums sniedz svarīgus riska datus *Syvera* un plašākam brīvprātīgajam oglekļa tirgum (*VCM*) un parāda, ka atmežošana nav tikai vietējā vai reģionālā problēma, - tā maina visu globālo oglekļa bilanci,” Dr. P.Rodrigess-Veiga brīdināja, ka, ja Āfrikas meži kļūs par ilgstošu oglekļa avotu, globālo klimata mērķu sasniegšana turpmāk kļūs arvien grūtāka.

Papildu informācija:

Rodríguez-Veiga, P., Carreiras, J.M.B., Quegan, S. et al. “Tropisko mitro platlapju mežu zudums ir pārvērtis Āfrikas mežus no oglekļa piesaistītājiem par avotiem.” Sci Rep 15, 41744 (2025). <https://doi.org/10.1038/s41598-025-27462-3>